

Kapitola 5 - Dopředná síť a Iris data

Demonstrace použití dopředné neuronové sítě na datech z databáze UCI.

Načtení knihovny NeuralNetworks

Nejdříve načteme knihovnu neuronových sítí.

```
In[3]:= << NeuralNetworks`
```

Pokud pracujete v Mathematic 8.0, vypněte ještě zobrazování chybové hlášky `Remove::rmnsm`. Tuto hlášku vyhazují funkce knihovny `NeuralNetworks`. Na funkci knihovny toto nemá žádný vliv.

```
In[4]:= Off[Remove::rmnsm]
```

Import dat

■ Načtení dat ze souboru

Nastavíme si pracovní adresář na ten, kde máme uložen aktuální notebook, načítaná data musejí být ve stejném adresáři.

```
In[5]:= SetDirectory[NotebookDirectory[]]
```

```
Out[5]:= D:\Dokumenty\BP
```

A načteme data.

```
In[6]:= data = Import["iris.data"];
```

■ Načtení dat z internetu

Jiná možnost je importovat data přímo z internetu - příklad pro UCI databázi (stejná data jako při načítání ze souboru, jen načtena přímo z internetu).

```
In[7]:= data =  
  Import["http://ftp.ics.uci.edu/pub/machine-learning-databases/iris/iris.data"];
```

Předzpracování dat

V proměnné `data` máme uložen celý datový soubor. Můžeme se podívat kolik obsahuje vektorů.

```
In[8]:= Dimensions[data]
```

```
Out[8]:= {151}
```

Je zde 151 vektorů. Protože ale datový soubor obsahuje prázdné řádky na konci, není to matice, ale "heterogenní" seznam. Můžeme se podívat. Následující příkaz zobrazí 5 posledních záznamů:

In[9]:=

```
Take[data, -5]
```

Out[9]=

```
{{6.3, 2.5, 5., 1.9, Iris-virginica}, {6.5, 3., 5.2, 2., Iris-virginica},  
{6.2, 3.4, 5.4, 2.3, Iris-virginica}, {5.9, 3., 5.1, 1.8, Iris-virginica}, {}}
```

Vidíme, že na konci je prázdný záznam. Odstraníme ho a nová data si uložíme do proměnné "data2" - můžeme si přepsat i původní proměnnou "data" - na tom víceméně nezáleží. Přiřazením do nové proměnné se vyhneme případným problémům, kdybychom víckrát po sobě příkaz vyhodnotili (pokaždé by nám to "ukrojilo" poslední záznam).

In[10]:=

```
data2 = Drop[data, -1];
```

Zobrazíme si výsledek (posledních 10 záznamů).

In[11]:=

```
Take[data2, -10]
```

Out[11]=

```
{{6.7, 3.1, 5.6, 2.4, Iris-virginica}, {6.9, 3.1, 5.1, 2.3, Iris-virginica},  
{5.8, 2.7, 5.1, 1.9, Iris-virginica}, {6.8, 3.2, 5.9, 2.3, Iris-virginica},  
{6.7, 3.3, 5.7, 2.5, Iris-virginica}, {6.7, 3., 5.2, 2.3, Iris-virginica},  
{6.3, 2.5, 5., 1.9, Iris-virginica}, {6.5, 3., 5.2, 2., Iris-virginica},  
{6.2, 3.4, 5.4, 2.3, Iris-virginica}, {5.9, 3., 5.1, 1.8, Iris-virginica}}
```

■ Rozdělení dat na vstupní a výstupní vektory

Celý datový soubor si rozdělíme na množinu vstupních dat a množinu výstupních dat.

In[12]:=

```
data2[[1]]
```

Out[12]=

```
{5.1, 3.5, 1.4, 0.2, Iris-setosa}
```

První 4 položky jsou vstupní hodnoty. Poslední (5.) je výstupní hodnota. Pro pochopení následujícího příkazu je potřeba "myslet maticově" - teď jsou data reprezentována seznamem, kde každý prvek je jeden vektor vstupu a výstupu (jeden řádek datového souboru) - pokud tento seznam transponujeme, dostaneme seznam, kde každý prvek bude reprezentovat hodnoty jednotlivých atributů - zaměníme sloupce a řádky. V transponovaném seznamu vybereme příslušné sloupce a po transponování zpět dostáváme zase vektory dat.

První 4 hodnoty jsou vstupní.

In[13]:=

```
inData = Transpose[Take[Transpose[data2], 4]];
(* 4 udává, že separujeme první 4 hodnoty *)
```

Protože jako výstupní hodnoty vybíráme data na zadaném indexu, je potřeba ho napsat do složených závorek {5} - syntaktická záležitost. Dalo by se také použít "Take[... , -1]" - jeden (obecně n) prvek od konce.

In[14]:=

```
outDataTmp = Transpose[Take[Transpose[data2], {5}]];
```

■ Vlastní předzpracování - překódování dat

V datech jsou textové atributy, které je pro potřeby klasifikace dopřednou sítí nutné překódovat. Použijeme kód "1 z N".

```
In[15]:= Take[outDataTmp, 5]
Out[15]:= {{Iris-setosa}, {Iris-setosa}, {Iris-setosa}, {Iris-setosa}, {Iris-setosa}}
```

Protože se nám nechce zadávat ručně kódovací tabulku a navíc chceme mít univerzální řešení, vytvoříme kódovací tabulku automaticky.

Prvním krokem je zjistit jaký je obor hodnot textového (výstupního) atributu. Funkcí "Flatten" - zrušíme hierarchii v seznamu - teď jsou výstupní data uložena jako seznam, kde každý prvek je seznam o jedné hodnotě. Uděláme z něj tedy jednoúrovňový seznam.

Příklad pro pochopení :

```
In[16]:= (* Ukázka původních dat *)
Take[outDataTmp, 5]
(* Ukázka "srovnaných" dat *)
Take[Flatten[outDataTmp], 5]
Out[16]:= {{Iris-setosa}, {Iris-setosa}, {Iris-setosa}, {Iris-setosa}, {Iris-setosa}}
Out[17]:= {Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa}
```

Data tedy srovnáme funkcí "Flatten" a potom seřadíme funkcí "Sort". Na tento seznam použijeme funkci "Split", která nam zadaný seznam (v našem případě seřazený seznam výstupních hodnot) rozdělí na seznamy podle funkční hodnoty - pokud jsou tedy v datech celkem 3 různé hodnoty, jsou ve výsledku vytvořeny 3 seznamy - každý obsahuje prvky s jednou hodnotou.

Pro lepší pochopení si zkuste vyhodnotit následující příkazy (celý postup rozfázovaný do jednotlivých kroků). POZOR - výstupy mohou být dost velké (zobrazuje se celý soubor dat).

```
outDataTmp
```

[illegible]


```
Sort[Flatten[outDataTmp]]
```

[illegible]

In[21]:=

```
Split[Sort[Flatten[outDataTmp]]]
```

Out[21]=

```
{ {Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa,
  Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa, Iris-setosa},
  {Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor,
  Iris-versicolor, Iris-versicolor, Iris-versicolor},
  {Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica,
  Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica, Iris-virginica}}
```

Tedy máme tolik seznamů, kolik je různých hodnot výstupů - z každého tohoto seznamu tedy vezmeme první prvek jako reprezentanta. Uděláme to namapováním funkce "First" (vrací první prvek zadaného seznamu).

In[22]:=

```
outVal = First[#] & /@ Split[Sort[Flatten[outDataTmp]]]
```

Out[22]=

```
{Iris-setosa, Iris-versicolor, Iris-virginica}
```

V proměnné "outVal" tedy máme obor hodnot výstupu.

Vytvoříme převodní tabulku. MapIndexed funguje stejně jako Map, ale v druhém parametru (#2) předává index prvku, na který je funkce aktuálně mapována. SparseArray slouží k vytváření tzv. řídkých matic - zde ji použijeme jako nástroj pro jednoduché vytvoření výsledného vektoru. Chceme totiž nulový vektor s jedničkou pouze na jedné pozici.

Příklad :

In[23]:=

```
SparseArray[3 → 1] (* Na pozici 3 bude hodnota 1 *)
```

Out[23]=

```
SparseArray[<1>, {3}]
```

```
In[24]:= Normal[%] (* Řídkou matici převedeme na normální *)
```

```
Out[24]:= {0, 0, 1}
```

Vidíme, že to je přesně to, co chceme, takže teď aplikujeme tento příkaz na celý seznam výstupních hodnot, uložených v proměnné "outVal".

```
In[25]:= encode = MapIndexed[#1 -> Normal[SparseArray[#2 -> 1, {Length[outVal]}]] &, outVal]
```

```
Out[25]:= {Iris-setosa -> {1, 0, 0}, Iris-versicolor -> {0, 1, 0}, Iris-virginica -> {0, 0, 1}}
```

Proměnná "encode" teď obsahuje seznam tzv. prepisovacích pravidel - vidíme, že každé textové hodnotě je přiřazen jeden vektor.

Pomocí konstrukce "/" můžeme tato prepisovací pravidla aplikovat na původní data a získáme tak zakódovaná data.

Příklad pro pochopení (znak šipky se zadává jako "pomlčka" a "většítko" tj. "-" a ">"):

```
In[26]:= {a, b, c} /. {a -> 1, b -> 2, c -> 3} (* "a" kódujeme jako "1", "b" jako "2", atd. *)
```

```
Out[26]:= {1, 2, 3}
```

Další příklad :

```
In[27]:= {a, b, c} /. {a -> {1, 0, 0}, b -> {0, 1, 0}, c -> {0, 0, 1}}
```

```
Out[27]:= {{1, 0, 0}, {0, 1, 0}, {0, 0, 1}}
```

Teď už můžeme konečně zakódovat naše data.

Zjištění, zda jsou některé výstupní hodnoty textové - pokud ano, provede se překódování do "1 z N".

```
In[28]:= outData = Flatten[outDataTmp] /. encode;
```

Jak to vypadá? Koukneme se :

```
In[29]:= Take[outData, 5]
```

```
Out[29]:= {{1, 0, 0}, {1, 0, 0}, {1, 0, 0}, {1, 0, 0}, {1, 0, 0}}
```

```
{1, 0, 0}, {1, 0, 0}, {1, 0, 0}, {1, 0, 0}, {1, 0, 0}}
```

Jednoduché zpracování dat neuronovou sítí

Inicializace sítě - zadáme trénovací množinu, počet neuronů, případně můžeme zadat i aktivační funkci neuronu. Počet neuronů se zadává jako seznam, každý prvek (číslo) seznamu odpovídá počtu neuronů v jedné vrstvě. {5} znamená jedna skrytá vrstva s pěti neurony. {4,3} znamená dvě skryté vrstvy, jedna se čtyřmi neurony a druhá se třemi neurony.

Vytvořenou síť si uložíme do proměnné "net".

```
In[30]:= net = InitializeFeedForwardNet[inData, outData, {3, 2}, Neuron -> Sigmoid]
```

General::obspkg :

Histograms` is now obsolete. The legacy version being loaded may conflict with current Mathematica functionality.

See the Compatibility Guide for updating information. >>

```
Out[30]:= FeedForwardNet[{{w1, w2, w3}}, {Neuron -> Sigmoid, FixedParameters -> None,
  AccumulatedIterations -> 0, CreationDate -> {2011, 5, 22, 23, 58, 42.0931024},
  OutputNonlinearity -> None, NumberOfInputs -> 4}]
```

Můžeme si nechat zobrazit podrobnější informace o vytvořené síti.

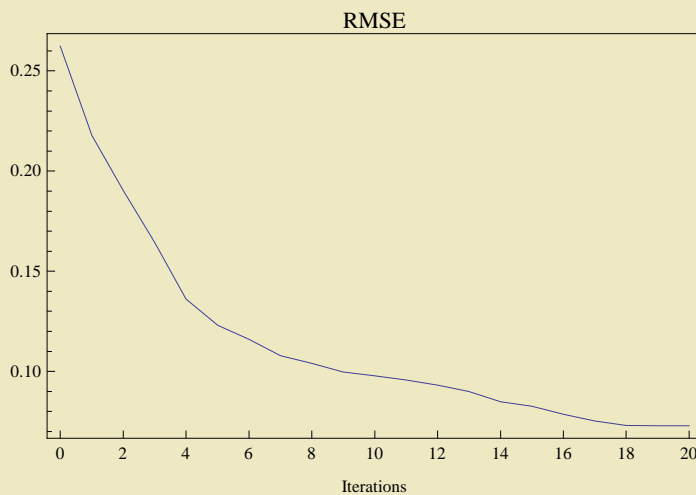
```
In[31]:= NetInformation[net]
```

```
Out[31]:= FeedForward network created 2011-5-22 at 23:58. The network has 4 inputs and
  3 outputs. It consists of 2 hidden layers with number of neurons per
  layer given by {3, 2}. The neuron activation function is of Sigmoid type.
```

Ted' síť natrénujeme pomocí funkce "NeuralFit", které zadáme naši síť (proměnná "net"), trénovací množinu ("inData" a "outData") a počet učících kroků.

Funkce NeuralFit vyprodukuje naučenou síť a záznam o průběhu učení - obě tyto návratové hodnoty si ukládáme (do proměnné "net2" a "record").

```
In[32]:= {net2, record} = NeuralFit[net, inData, outData, 20];
```

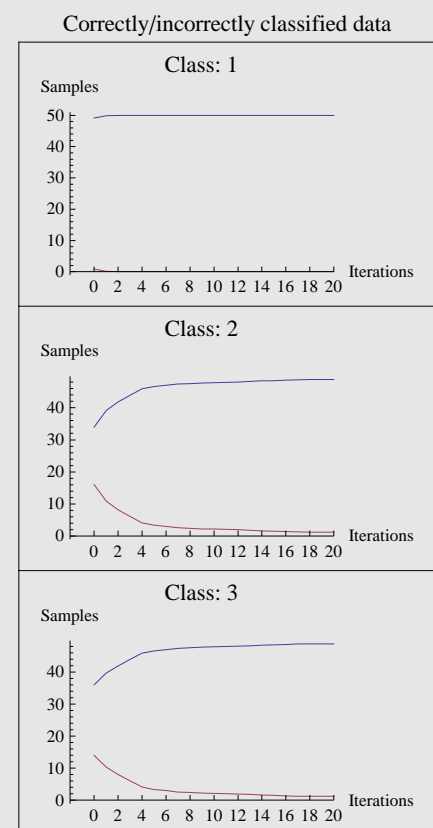

Máme síť naučenou a můžeme se podívat například na to, jak odpovídala během učení. Síť má 3 výstupy, proto následující příkaz vyprodukuje 3 grafy. Grafy zobrazují vývoj dobře a špatně klasifikovaných instancí jednotlivých tříd, pro každou třídu je jeden graf.

In[33]:=

```
NetPlot[record, inData, outData, DataFormat → ClassPerformance]
```

Out[33]=

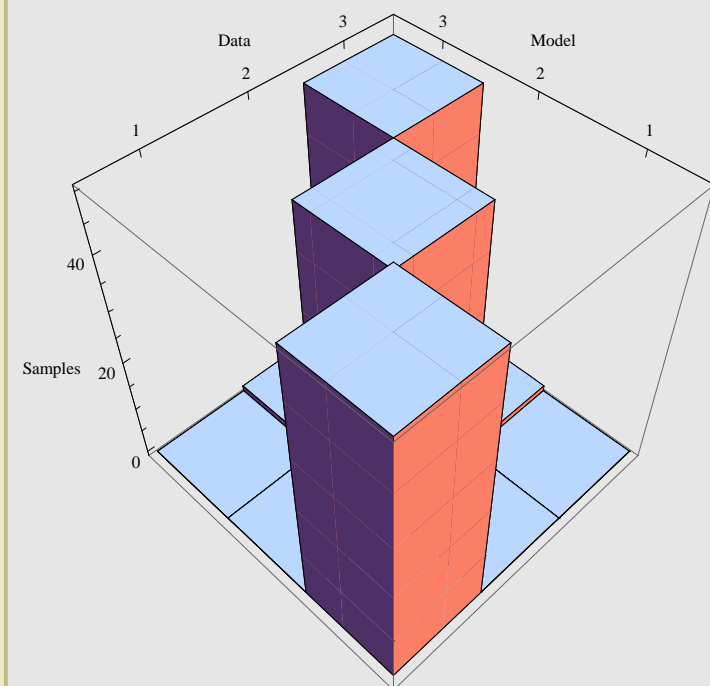

Můžeme se podívat na klasifikaci pomocí "data/model" diagramu. Graf je interaktivní - pomocí myši ho můžeme otáčet, posouvat (Shift + myš) a zoomovat (Ctrl + myš). Čím více prvků je na diagonále, tím lépe.

In[34]:=

```
NetPlot[net2, inData, outData, DataFormat -> BarChart]
```

Out[34]=

Síť je možné si nechat symbolicky vyhodnotit - pro větší síť je to ale už zcela nepřehledné, nicméně aktivační funkce tam zcela jistě poznáte.

Síť funguje v Mathematice jako klasická funkce, takže ji můžeme dávat parametry - včetně symbolů:

In[35]:=

`net2[{x1, x2, x3, x4}]`

Out[35]=

$$\left\{ -0.000124688 - 0.00244921 \left/ \left(1 + e^{2.41943 + \frac{21.9053}{1 + e^{16.5635 + 5.39581 x_1 + 5.32528 x_2 - 10.3441 x_3 - 8.54666 x_4}} - \frac{1.79807}{1 + e^{-11.2202 + 2.43676 x_1 + 1.13998 x_2 + 1.70313 x_3 - 0.317723 x_4}} - \frac{12.6284}{1 + e^{-11.5398 + 4.27002 x_1 + 1.75802 x_2 - 6.29022 x_3 + 3.69982 x_4}} \right) \right. \right. \\ + 1.1995 \left/ \left(1 + e^{-1.62982 + \frac{1.42665}{1 + e^{16.5635 + 5.39581 x_1 + 5.32528 x_2 - 10.3441 x_3 - 8.54666 x_4}} - \frac{5.53224}{1 + e^{-11.2202 + 2.43676 x_1 + 1.13998 x_2 + 1.70313 x_3 - 0.317723 x_4}} + \frac{10.1815}{1 + e^{-11.5398 + 4.27002 x_1 + 1.75802 x_2 - 6.29022 x_3 + 3.69982 x_4}} \right) \right. \\ \left. \right), 0.0128431 + 0.993605 \left/ \left(1 + e^{2.41943 + \frac{21.9053}{1 + e^{16.5635 + 5.39581 x_1 + 5.32528 x_2 - 10.3441 x_3 - 8.54666 x_4}} - \frac{1.79807}{1 + e^{-11.2202 + 2.43676 x_1 + 1.13998 x_2 + 1.70313 x_3 - 0.317723 x_4}} - \frac{12.6284}{1 + e^{-11.5398 + 4.27002 x_1 + 1.75802 x_2 - 6.29022 x_3 + 3.69982 x_4}} \right) \right. \\ - 0.11582 \left/ \left(1 + e^{-1.62982 + \frac{1.42665}{1 + e^{16.5635 + 5.39581 x_1 + 5.32528 x_2 - 10.3441 x_3 - 8.54666 x_4}} - \frac{5.53224}{1 + e^{-11.2202 + 2.43676 x_1 + 1.13998 x_2 + 1.70313 x_3 - 0.317723 x_4}} + \frac{10.1815}{1 + e^{-11.5398 + 4.27002 x_1 + 1.75802 x_2 - 6.29022 x_3 + 3.69982 x_4}} \right) \right. \\ \left. \right), 0.987282 - 0.991156 \left/ \left(1 + e^{2.41943 + \frac{21.9053}{1 + e^{16.5635 + 5.39581 x_1 + 5.32528 x_2 - 10.3441 x_3 - 8.54666 x_4}} - \frac{1.79807}{1 + e^{-11.2202 + 2.43676 x_1 + 1.13998 x_2 + 1.70313 x_3 - 0.317723 x_4}} - \frac{12.6284}{1 + e^{-11.5398 + 4.27002 x_1 + 1.75802 x_2 - 6.29022 x_3 + 3.69982 x_4}} \right) \right. \\ - 1.08368 \left/ \left(1 + e^{-1.62982 + \frac{1.42665}{1 + e^{16.5635 + 5.39581 x_1 + 5.32528 x_2 - 10.3441 x_3 - 8.54666 x_4}} - \frac{5.53224}{1 + e^{-11.2202 + 2.43676 x_1 + 1.13998 x_2 + 1.70313 x_3 - 0.317723 x_4}} + \frac{10.1815}{1 + e^{-11.5398 + 4.27002 x_1 + 1.75802 x_2 - 6.29022 x_3 + 3.69982 x_4}} \right) \right. \\ \left. \right\}$$

V následujícím notebooku si ukážeme podrobnější vyhodnocení výstupu neuronové sítě a také jiný přístup k učení sítě.

Prohlášení

Tento text je součástí bakalářské práce Adama Činčury "Demonstrační aplikace pro podporu kurzu neuronových sítí" na FEL ČVUT 2011. Vznikl úpravou textu Petra Chlumského.